

Un dels grans avantatges de la generalització de les noves tecnologies de la informació i la comunicació és la possibilitat de transmetre enormes quantitats d'informació de tota mena sense necessitat de desplaçar-se físicament. De fet, algunes empreses dels Estats Units ja permeten als seus empleats agafar-se algun dia de la setmana lliure i treballar des de casa connectats als ordinadors de l'oficina a través de la web, estalviant-se el temps de desplaçament i augmentant la seva motivació al treballar en un ambient familiar.

En aquest context, ¿té sentit pensar que l'activitat econòmica seguirà concentrada geogràficament?

Estudis recents (per exemple el de Leamer i Storper) indiquen que la resposta és afirmativa. La història ens mostra que durant el segle XIX les millores del transport i les comunicacions van permetre concentrar la producció (cada cop més complexa i intensiva a la capital) en fàbriques a prop de les ciutats, on l'augment de la

Nova economia i aglomeració productiva

José García-Montalvo

Professor del departament d'economia i empresa. Universitat Pompeu Fabra

divisió del treball permetia treballar més hores.

Al segle XX la millora del transport va augmentar la dispersió de les activitats productives tot i que van seguir existint aglomeracions productives. I és que la millora de les comunicacions produeix sempre dos efectes. Per una banda, permet la deslocalització de les activitats més primàries de producció al reduir els costos de transport.

Això no obstant, al dispersar acti-

vitats augmenta la complexitat del procés productiu i les necessitats de coordinació, cosa que impulsa la concentració geogràfica d'altres activitats de tipus intel·lectual, com ara la comptabilitat (que potser alguns no inclourien com una activitat intel·lectual!), la gestió financera, la publicitat i els departaments legals de les empreses.

En principi la generalització d'Internet permetria transportar aquests productes de tipus *intel·lectual* com un

cost mínim a qualsevol distància. No obstant això aquest transport d'idees és més costós del que sembla.

La creixent complexitat del context econòmic competitiu provoca l'aprofundiment en la divisió del treball, cosa que implica que les empreses acaben subcontractant d'altres empreses per realitzar moltes de les tasques *intellectuals* (publicitat, assumptes legals, etc.) i aquestes empreses especialitzades tenen tendència a concentrar-se a les ciutats. La raó és que la major divisió del treball provoca la necessitat de coordinar activitats noves i complexes, cosa que requereix capital social (confiança) per poder convertir aquests serveis en productes intermedis útils per a la producció final.

El problema bàsic és que aquesta confiança no es pot construir sense la proximitat pròpia del contacte personal que es produeix amb facilitat a les aglomeracions. Per això les videoconferències no podran mai substituir totalment a una bona encaixada de mans.